

ଚୀନ୍ର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଏବଂ ଭାରତ-ଚୀନ୍ ସୀମା ପ୍ରଶ୍ନ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିଶେଷ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ ଗସ୍ତ

ଅଗଷ୍ଟ 19, 2025

ବିଶେଷ ପ୍ରତିନିଧି ଏବଂ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ପରାମର୍ଶଦାତା ଶ୍ରୀ ଅଜିତ ଡୋଭାଲଙ୍କ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କ୍ରମେ, ଚୀନ୍ର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି (CPC) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କମିଟିର ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟୁରୋର ସଦସ୍ୟ ଏବଂ ଚୀନ୍ ର ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଝାଙ୍ଗ ଯି 18-19 ଅଗଷ୍ଟ 2025 ରେ ଭାରତକୁ ଔପଚାରିକ ଗସ୍ତ କରିଥିଲେ।

ଡାକ୍ତର ଏହି ଗସ୍ତ ସମୟରେ, ମନ୍ତ୍ରୀ ଝାଙ୍ଗ 19 ଅଗଷ୍ଟ 2025 ରେ ଜାତୀୟ ସୁରକ୍ଷା ପରାମର୍ଶଦାତା ଶ୍ରୀ ଅଜିତ ଡୋଭାଲଙ୍କ ସହିତ ଭାରତ ଓ ଚୀନ୍ ମଧ୍ୟରେ ସୀମା ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ବିଶେଷ ପ୍ରତିନିଧି ଆଲୋଚନାର 24ତମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ସହ-ଅଧିକ୍ଷତା କରିଥିଲେ ଏବଂ 18 ଅଗଷ୍ଟ 2025 ରେ ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀ ଡକ୍ଟର ଏସ୍. ଜୟଶଙ୍କରଙ୍କ ସହିତ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ। ସେ 19 ଅଗଷ୍ଟ 2025 ରେ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ସହିତ ମଧ୍ୟ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ।

କାଜାନରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନେତୃତ୍ୱ-ସ୍ତରୀୟ ସହମତିର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀତାରେ ହୋଇଥିବା ଅଗ୍ରଗତି ବିଷୟରେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସକାରାତ୍ମକ ଭାବରେ କଥା ହୋଇଥିଲେ। 23ତମ SR ଆଲୋଚନା ପରଠାରୁ ଭାରତ-ଚୀନ୍ ସୀମା ଅଞ୍ଚଳରେ ଶାନ୍ତି ଓ ସ୍ଥିରତା ବଜାୟ ରହିଛି ବୋଲି ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଏହି ମତ ରଖିଥିଲେ। ଭାରତ-ଚୀନ୍ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କର ସାମଗ୍ରିକ ବିକାଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ସୀମା ଅଞ୍ଚଳରେ ଶାନ୍ତି ଓ ସ୍ଥିରତା ବଜାୟ ରଖିବାର ଗୁରୁତ୍ୱକୁ ସେମାନେ ବୋଧହୋଇଥିଲେ।

ଉଭୟ ଦେଶର ନେତୃତ୍ୱମ୍ଭଙ୍କ ରଣନୈତିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନରେ ଏବଂ ଏକ ସକାରାତ୍ମକ ଓ ଗଠନମୂଳକ ଭାବନାରେ, ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଭାରତ-ଚୀନ୍ ସୀମା ପ୍ରଶ୍ନ ଉପରେ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ଗଭୀର ମତ ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଉଭୟ SR ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟରେ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ:

1. 2005 ରେ ସ୍ଥାପିତ ଭାରତ-ଚୀନ୍ ସୀମା ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ ପାଇଁ ରାଜନୈତିକ ମାନଦଣ୍ଡ ଏବଂ ମାର୍ଗଦର୍ଶକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ ସୀମା ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଏକ ନିରପେକ୍ଷ, ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ପାରସ୍ପରିକ ଭାବେ ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ରୂପରେଖା ଖୋଜୁଥିବା ସମୟରେ ସାମଗ୍ରିକ ଦ୍ୱିପାକ୍ଷିକ ସମ୍ପର୍କର ଏକ ରାଜନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା।
2. ଭାରତ-ଚୀନ୍ ସୀମା ଅଞ୍ଚଳରେ ସୀମା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଶୀଘ୍ର ଫଳାଫଳ ଅନ୍ୱେଷଣ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ-ଚୀନ୍ ସୀମା ପ୍ରସଙ୍ଗ ଉପରେ ପରାମର୍ଶ ଓ ସମନ୍ୱୟ ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟାଦାନ ତନ୍ତ୍ର (WMCC) ଅଧୀନରେ ଏକ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରିବା;

3. ଭାରତ-ଚୀନ୍ ସୀମା ଅଞ୍ଚଳରେ ଶାନ୍ତି ଓ ସ୍ଥିରତା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ସୀମା ପରିଚାଳନାକୁ ଆଗକୁ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ WMCC ଅଧୀନରେ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରିବା

4. ପଶ୍ଚିମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ସାଧାରଣ ସ୍ତରୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବ୍ୟତୀତ ପୂର୍ବ ଏବଂ ମଧ୍ୟମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ସ୍ତରୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ଏବଂ ପଶ୍ଚିମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଧାରଣ ସ୍ତରୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଏକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ବୈଠକ ଆୟୋଜନ କରିବା।

5. ସୀମା ପରିଚାଳନା ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ଆଗକୁ ନେବା ପାଇଁ କୃତନୈତିକ ଏବଂ ସାମରିକ ସ୍ତରରେ ସୀମା ପରିଚାଳନା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବ୍ୟବହାର କରିବା ଏବଂ ଏହାର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଓ ପଦ୍ଧତିରୁ ଆରମ୍ଭ କରି, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହ୍ରାସ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା।

ଉଭୟ ପକ୍ଷ ପାରସ୍ପରିକ ସୁବିଧାଜନକ ସମୟରେ ଚୀନ୍‌ରେ SR ଆଲୋଚନାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ମଧ୍ୟ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ।

ବିଦେଶ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସହିତ ବୈଠକରେ, ଉଭୟ ପକ୍ଷ ପାରସ୍ପରିକ ହିତ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଦ୍ଵିପାର୍ଶ୍ଵିକ, ଆଞ୍ଚଳିକ ଏବଂ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ସକାରାତ୍ମକ, ଗଠନମୂଳକ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତୋନ୍ମୁଖୀ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ଏବଂ ଜନକୈନ୍ଦ୍ରିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମ୍ପୃକ୍ତି ଉପରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବୁଝାମଣା ଏବଂ ପରିଣାମ/ବ୍ୟବହାରିକ ପଦକ୍ଷେପ ଉପରେ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ:

1. ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଗୁରୁତ୍ଵାରୋପ କରିଥିଲେ ଯେ ଭାରତ-ଚୀନ୍ ସମ୍ପର୍କର ବିକାଶରେ ଭାରତ ଓ ଚୀନ୍‌ର ନେତୃତ୍ଵମ୍ଭବ ରଣନୈତିକ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଏକ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଏବଂ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ନିର୍ବାହ କରେ। ସେମାନେ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଭାରତ ଓ ଚୀନ୍ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସ୍ଥିର, ସହଯୋଗୀ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତୋନ୍ମୁଖୀ ସମ୍ପର୍କ ଉଭୟ ଦେଶ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ବିକାଶ ସମ୍ଭାବନାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ସାକାର କରିବା ପାଇଁ ପାରସ୍ପରିକ ହିତରେ ଅଛି। ସେମାନେ ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଦୁଇ ନେତୃତ୍ଵମ୍ଭବ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ସାଧାରଣ ବୁଝାମଣାକୁ ଆନ୍ତରିକତାର ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଉଚିତ୍ ଏବଂ ଭାରତ-ଚୀନ୍ ସମ୍ପର୍କର ନିରନ୍ତର, ସୁଦୃଢ଼ ଏବଂ ସ୍ଥିର ବିକାଶକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଉଚିତ୍।

2. ତିଆନଜିନ୍‌ରେ ଆୟୋଜିତ ହେବାକୁ ଥିବା ସାଂଘୀୟ ସହଯୋଗ ସଂଗଠନ (SCO) ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାରତର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିକୁ ଚୀନ୍ ପକ୍ଷ ସ୍ୱାଗତ କରିଛନ୍ତି। ଭାରତୀୟ ପକ୍ଷ ଚୀନ୍‌ର SCO ଅଧିକ୍ଷତାକୁ ନିଜର

ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମର୍ଥନ ପୁନଃପୁଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ପରିଣାମ ସହିତ ଏକ ସଫଳ SCO ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କରିଛନ୍ତି।

3. ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସଫଳ କୃତନୈତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆୟୋଜନ କରିବାରେ ପରସ୍ପରକୁ ସମର୍ଥନ କରିବାକୁ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ। ଚୀନ୍ ପକ୍ଷ 2026 BRICS ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଆୟୋଜନ କରିବାରେ ଭାରତକୁ ସମର୍ଥନ କରିବ। ଭାରତୀୟ ପକ୍ଷ 2027 BRICS ଶିଖର ସମ୍ମିଳନୀ ଆୟୋଜନ କରିବାରେ ଚୀନ୍‌କୁ ସମର୍ଥନ କରିବ।

4. 2026 ରେ ଭାରତରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆଦାନପ୍ରଦାନ ଉପରେ ଭାରତ-ଚୀନ୍ ଉଚ୍ଚ-ସ୍ତରୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ତୃତୀୟ ବୈଠକ ଆୟୋଜନ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରି, ସହଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି କରିବା ଏବଂ ପରସ୍ପରର ଚିନ୍ତାର ସମାଧାନ କରିବା ଏବଂ ମତଭେଦକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ବିଭିନ୍ନ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଦ୍ୱିପାର୍ଶ୍ୱିକ ଆଲୋଚନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ ଆଦାନପ୍ରଦାନକୁ ପୁନଃଆରମ୍ଭ କରିବା ଓ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବାକୁ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ।

5. ଭାରତ ଓ ଚୀନ୍ ମଧ୍ୟରେ କୃତନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନର 75ତମ ବର୍ଷପୂର୍ତ୍ତି ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ 2025 ରେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆୟୋଜନ କରିବାରେ ପରସ୍ପରକୁ ସମର୍ଥନ କରିବା ଜାରି ରଖିବା ପାଇଁ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ।

6. ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଚୀନ୍‌ର ମୁଖ୍ୟଭୂମି ଏବଂ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ଶୀଘ୍ର ସିଧାସଳଖ ବିମାନ ସଂଯୋଗ ପୁନଃଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଏବଂ ଏକ ଅନ୍ୟତମ ବିମାନ ସେବା ରୁଚ୍ଛିନାମାକୁ ତୃଡ଼ାନ୍ତ କରିବାକୁ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ। ସେମାନେ ଉଭୟ ପକ୍ଷର ପର୍ଯ୍ୟଟକ, ବ୍ୟବସାୟ, ଗଣମାଧ୍ୟମ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପରିଦର୍ଶକଙ୍କ ପାଇଁ ଭିସା ସୁବିଧା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ।

7. 2026 ରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚୀନ୍‌ର ତିନିଟି ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା କୈଳାସ ପର୍ବତ/ଗଙ୍ଗ୍ ରେନପୋକ୍ସ ଏବଂ ମାନସରୋବର ହ୍ରଦ/ମାପାମ୍ ଯୁନ୍ ସୋକୁ ଭାରତୀୟ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରାର ମାତ୍ରା ଏବଂ ତୀର୍ଥଯାତ୍ରୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ଆଗକୁ ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି କରିବାକୁ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ।

8. ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସୀମାପାର ନଦୀ ସହଯୋଗ ଉପରେ ମତ ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସୀମାପାର ନଦୀ ଉପରେ ଭାରତ-ଚୀନ୍ ବିଶେଷଜ୍ଞ ସ୍ତରୀୟ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଭୂମିକାକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଉପଯୋଗ କରିବାକୁ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବୁଝାମଣା ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର ନବୀକରଣ ଉପରେ ଯୋଗାଯୋଗ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ। ମାନବୀୟ ବିଚାରଧାରା

ଆଧାରରେ ଜରୁରୀକାଳୀନ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜଳବିଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସୂଚନା ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଚୀନ୍ ପକ୍ଷ ସହମତ ହୋଇଥିଲା।

9. ଡିନୋଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବାଣିଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର, ଯଥା ଲିପୁଲେଖ ପାସ୍, ଶିପକି ଲା ପାସ୍ ଏବଂ ନାଥୁ ଲା ପାସ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ସୀମା ବାଣିଜ୍ୟ ପୁନଃଆରମ୍ଭ କରିବାକୁ ଉଭୟ ପକ୍ଷ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ।

10. ଉଭୟ ପକ୍ଷ ଦୃଢ଼ ପଦକ୍ଷେପ ମାଧ୍ୟମରେ ଉଭୟ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ନିବେଶ ପ୍ରବାହକୁ ସୁଗମ କରିବାକୁ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ।

11. ଉଭୟ ପକ୍ଷ ବନ୍ଧୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ଆଲୋଚନା ମାଧ୍ୟମରେ ସୀମା ଅଞ୍ଚଳରେ ମିଳିତ ଭାବେ ଶାନ୍ତି ଓ ସ୍ଥିରତା ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ।

12. ଉଭୟ ପକ୍ଷ ବହୁପକ୍ଷବାଦକୁ ବଜାୟ ରଖିବା, ପ୍ରମୁଖ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଓ ଆଞ୍ଚଳିକ ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ଯୋଗାଯୋଗ ବୃଦ୍ଧି କରିବା, WTO କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଏକ ନିୟମ-ଆଧାରିତ ବହୁପାର୍ଶ୍ବିକ ବାଣିଜ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବଜାୟ ରଖିବା ଏବଂ ବିକାଶଶୀଳ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ହିତକୁ ସୁରକ୍ଷା ଦେଉଥିବା ଏକ ବହୁପାର୍ଶ୍ବିକ ବିଶ୍ୱକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବାକୁ ସହମତ ହୋଇଥିଲେ।

ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

ଅଗଷ୍ଟ 19, 2025